

Dosarul nr. 3ra – 167/22

(2-21001376-01-3ra-16022022)

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. V. Chisilița)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, V. Clima, E Palanciuc)

ÎNCHEIERE

11 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Melinteanu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru cu privire la anularea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 15 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

constată:

La 4 ianuarie 2021, Iurie Melinteanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru cu privire la recunoașterea ilegalității refuzului nr. M2587/20 din 3 decembrie 2020 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să recalculeze și să achite diferența de pensie neachitată pentru perioada 1 aprilie 2015 – 1 mai 2020, în corespundere cu art. 32 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995, ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu, încasarea pensiei neachitate pentru perioada 1 aprilie 2015 – 1 mai 2020 în mărime de 368 234,40 lei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că a activat în funcția de judecător timp de 33 de ani și 11 luni, ultima funcție fiind de judecător al Curții de Apel Chișinău.

Începând cu 25 mai 2007, Iurie Melinteanu beneficiază de pensie în baza Legii nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, cuantumului pensiei fiind stabilit în mărime de 80% din salariul de funcție al judecătorului Curții de Apel.

Conform decretului nr. DP 1563/2020 din 11 mai 2020 al Președintelui Republicii Moldova, în temeiul art. 25 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la statutul

judecătorului, Iurie Melinteanu a fost eliberat din funcția de judecător al Curții de Apel Chișinău, conform cererii de demisie.

Iurie Melinteanu a invocat că asigurarea cu pensii a judecătorilor este reglementată prin acte juridice speciale, unitare și obligatorii, și anume prin Legea cu privire la statutul judecătorului și Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat. Reglementarea juridică a asigurării cu pensii a judecătorilor se face exclusiv prin legile menționate, dar nu prin alte legi. Legile menționate supra nu prevăd reducerea cuantumului pensiei stabilite judecătorilor. Careva restricții în acest sens nu se regăsesc nici în tratatele internaționale în domeniul dat, la care Republica Moldova este parte.

A notat că modul de calculare a pensiei unui judecător care beneficiază de acest drept a fost reglementat de art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului și art. 461 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Prin hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011 a Curții Constituționale, art.461 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, cât și art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului au fost declarate neconstituționale.

Drept urmare, prin Legea nr. 60 din 4 aprilie 2014, au fost abrogate art. 461 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale și art. 32 Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului.

Prin Legea nr. 60 din 4 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, alin. (1) art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului are următorul cuprins: (1) Judecătorul care a atins vârsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni a activat în funcția de judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55% din salariul mediu lunar, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani - de 3%, dar în total nu mai mult de 80% din salariul mediu lunar. Pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

Astfel, dispoziția art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului statuează clar, că pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu, fără careva limitări și fără ca legislatorul să facă diferență între judecătorii aflați în funcție și cei demisionați.

La adoptarea legii menționate supra, legiuitorul s-a ghidat de hotărârea nr. 4 din 27 ianuarie 2000 a Curții Constituționale, prin care s-a statuat, că, la adoptarea unor legi noi și a altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, consfințit în Legea cu privire la statutul judecătorului, întru respectarea principiului respectării drepturilor dobândite anterior în mod licit.

Totodată, hotărârea nr. 27 din 20 noiembrie 2011 a Curții Constituționale statuează că un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 din Constituție și respectiv, art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană, numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are valoare economică.

Astfel, în temeiul cadrului legal vizat supra, recalcularea pensiei care i-a fost deja stabilită urmează a fi efectuată din cuantumul dreptului patrimonial dobândit, și anume ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului Curții de Apel Chișinău, aflat în exercițiu, fără careva limitări.

Reclamantul a indicat că în pofida celor menționate, Casa Națională de Asigurări Sociale începând cu 1 aprilie 2015 și până la 1 mai 2020, a calculat și achitat greșit pensia lui Iurie Melinteanu, și anume: în perioada 1 aprilie 2015 până la 1 aprilie 2016 din salariul de 16 146,00 lei, cuantumul pensiei urma să fie de 12 916,80 lei și nu 11 627,20 lei, care a fost achitată, diferența lunară constituind 1 289,60, iar în sumă totală – 15 475,20; - în perioada 1 aprilie 2016 până la 1 aprilie 2017 din salariu de 19 827,00 lei, cuantumul pensiei urma să fie 15 961,60 lei și nu 11 627,20 care a fost achitată, diferența lunară constituind 4 234,40, iar în sumă totală – 50 812,80 lei; în perioada 1 aprilie 2017 până la 1 aprilie 2018 - din salariu de 21 861,00 cuantumul pensiei urma să fie 17 488,80 lei și nu 11 627,20 lei care a fost achitată, diferența lunară constituind 5 861,10 lei, iar în sumă totală – 70 339,20 lei; în perioada 1 aprilie 2018 până la 31 decembrie 2018 - din salariul de 24 498,00 lei cuantumul pensiei urma să fie 19 598,40 lei și nu 11 627,20 lei care a fost achitată, diferența lunară constituind 7 971,20 lei, iar în sumă totală – 63 769,60 lei; în perioada 1 ianuarie 2019 până la 1 mai 2020, data eliberării lui Iurie Melinteanu din funcție, din salariul de 26 000,00 lei, cuantumul pensiei urma să fie 20 800 lei și nu 11 627,20 lei care a fost achitată, diferența lunară constituind 9 872,80 lei, iar în sumă totală – 167 837,60 lei.

Prin urmare, pentru perioada 1 aprilie 2015 – 1 mai 2020, diferența pensiei neachitate a constituit 368 234,40 lei.

În opinia reclamantului, diminuarea cuantumului pensiei calculate, precum și restricțiile la plata pensiilor stabilite judecătorilor în modul prevăzut în lege, contravin art. 6, art. 16, art. 43, art. 47, art. 54 și art. 116 din Constituție, principiilor fundamentale despre independența organelor judiciare, consfințite în rezoluțiile Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite nr. 40 din 29 noiembrie 1985 și nr.146 din 13 decembrie 1985, precum și în Carta Europeană cu privire la statutul judecătorului, potrivit căreia cuantumul pensiei judecătorului trebuie să fie, cât de apropiat posibil de nivelul ultimei sale remunerări.

La 18 noiembrie 2020, Iurie Melinteanu a depus cerere prealabilă privind recalcularea și achitarea pensiei pentru perioada 1 aprilie 2015 – 1 mai 2020, însă, aceasta a fost respinsă ca neîntemeiată, pe motiv, că nu există temei juridic de recalculare a pensiei pentru vechime în muncă ca judecător.

Reclamantul a solicitat anularea deciziei nr. 91/2020/29194 din 16 iulie 2020 a Casei Naționale de Asigurări Sociale și refuzului nr. M2587/20 din 3 decembrie 2020 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să recalculeze și să achite diferența de pensie neachitată pentru perioada 1 aprilie 2015 – 1 mai 2020, în corespundere cu art. 32 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995, ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu, încasarea pensiei neachitate pentru perioada 1 aprilie 2015 – 1 mai 2020 în mărime de 368 234,40 lei.

Prin hotărârea din 4 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a admis acțiunea în contencios administrativ depusă de Iurie Melinteanu. S-a anulat decizia nr. 91/2020/29194 din 16 iulie 2020 a Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recalcularea pensiei, în partea neincluserii în calcul a perioadei 1 aprilie 2015 – 1 mai 2020. S-a anulat decizia nr. M-2587/20 din 3 decembrie 2020 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, emisă la soluționarea cererii prealabile. S-a obligat

Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze și să achite lui Iurie Melinteanu diferența de pensie neachitată pentru perioada 1 aprilie 2015 – 1 mai 2020, ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu (f.d. 48,55-64).

La 9 iunie 2021, în interiorul termenului prevăzut de art. 232 alin. (1)-(2) Cod administrativ, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel împotriva hotărârii din 4 iunie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, care a fost suplimentat la 22 octombrie 2021, solicitând casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri prin care cererea lui Iurie Melinteanu să fie respinsă, ca neîntemeiată (f.d. 54,74-76).

Prin decizia din 15 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 04 iunie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani (f.d. 86,87-97).

La 23 decembrie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei din 15 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, care ulterior, la 08 februarie 2022 a fost completată cu motivare, solicitând admiterea recursului, casarea actelor judecătorești ale instanțelor ierarhic inferioare, emiterea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă (f. d. 102-103,105-107).

În argumentarea cererii de recurs, cu reiterarea motivelor de fapt și de drept anterior expuse, recurenta a invocat că nu este de acord cu actele judecătorești contestate, deoarece instanțele de judecată la adoptarea acestora nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, au aplicat eronat normele de drept material și procedural.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 15 decembrie 2021, însă date despre notificarea dispozitivului nu există. Decizia motivată din 15 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată recurentului la 1 februarie 2022, fapt confirmat prin avizul poștal (f.d. 100).

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că Casa Națională de Asigurări Sociale s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul în termenul prevăzut de art. 245 din Codul administrativ.

La 16 februarie 2022, prin intermediul oficiului poștal, în adresa intimatului Iurie Melinteanu a fost expediată copia recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

Până la examinarea admisibilității recursului, Iurie Melinteanu nu și-a valorificat drepturile sale procedurale și nu au depus referință asupra recursului.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că din Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept. Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus.

Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.

În context, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa

necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu prevederile art. art. 230, 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu